

(197.32); sembla que coincideix amb *Al-juçar* (198.34), i que era prop de *Sangonera* i de *la Sierra* (199.14), car hom els situa «en termino de *Nubla*» (233.22). Més tard, en efecte, es dóna el nom de «Campo de *Nubla*» a una de les «diputaciones» de Cartagena.

Doncs bé, aquest nom figura, en lletra aràbiga, com *nubla'*, en la qasida d'Abulhàssan de Cartagena (el poeta del S. XIII del qual he parlat a l'art. *Novelda*) segons García Gómez, *Al-Andl.* I, 103; és l'escriptor que altres anomenen *Hazim al-Qartağeni* (Vallvé, *Al-And.* 1972, 166).

Hi ha encara altres dos homònims de *Nules*, però en aquests llocs, més rurals, manca, naturalment, documentació antiga, i ja només els sabem en forma moderna.

4) *Núles* registro en l'enq. de 1962, a Llutxent (XXXI, 194.1), com nom d'una «lloma molt alta», cota 285 (3°18' x 38°55'), prop de Montjut (V. art. *Jueu* supra), i no lluny ja del te. de La Pobla del Duc, amb la qual afronta Llutxent; en efecte ho porta també així el cadastre d'aquest poble, i l'nf. d'allí ho confirmà, com a nom del camí que hi porta, si bé ell ho alterava en «kamí *lúnes*» (XXXI, 159). És clar que noms de lloc muntanyencs i deshabitats, com aquest i el següent, han de ser autòctons, no pas eco portat per pobladors de la llunyana ciutat de la Plana.

5) *Roll de Núles*, nom d'un dels braços de la sèquia que corre pels serrats damunt de Riba-roja de Túria (XXXII, 114.22).

ETIM. La repetició del procés cronològic NOV(U)LA(S) → *Nubla*(s) → *Nules*, comprovada (més o menys completament) en 5 noms de lloc de l'Espanya Oriental és la millor guia garantidora d'aquesta recerca nostra.

Novae tabernae, de vegades abreujat com *novae*, és una expressió usada pels clàssics llatins (com Ciceró i Titus Livi) amb el sentit de 'botigues noves' («boutiques nouvelles» llegim en prestigioses traduccions) o 'hostalets nous'.

Crec que podem donar per cosa de la major versemblança que en temps dels itineraris de l'època imperial, els missatgers i viatjants, n'havien fet un diminutiu NOVŪLAS, per anomenar aqueixos hostalets o tavernes on canviaven els cavalls i feien pa-i-beure; car sempre el llenguatge popular ha tingut propensió a usar el diminutiu col·loquialment, més que les classes altes i els escriptors. Majorment aqueixos traginers, que sovint es planyen de no trobar gran cosa de bo en llurs descansos.

Per altra banda és cosa també és ben versemblant que els lapicides, o els copistes dels rotllos de pergamins on figuren el nom (1) i el (2) entenguessin escriure NOVVLAS en tots els casos; però, davant allò que podia semblar una diplografia, ratllaven

només una v; així com en els mss. i làpides romanes es troba p. ex. ADICERE en lloc de ADICERE (*adjicere* < *adjacere*), *conicere* (de *jacere*) etc. De fet trobem NOVOLAS almenys un cop en el (2), quan ja la *u* breu del ll. clàssic es pronunciava *o* en el llatí tardà.

No crec que l'evolució fonètica fos monoftogant *ou* en *u* (NOULAS > *Nules*??), car també hi ha *ú* en la forma moderna del (2) i del (3), *Nubla*, on la -v- encara es conserva en forma de *b*. Convé també recordar que tots 5 noms es troben en zones de reconquesta ben tardana: noms, per tant, transmesos per l'àrab, que confonia els sons *o/u* en un sol fonema de timbre intermedi o irisat. En el (2) i el (3) tenim la -v- llatina conservada en forma de *b*, fins avui; en el nom de la vila de la Plana, també hi ha *Nubles* en totes les mencions més antigues (en nombre de 7 aparicions).

En les terres val. de la costa, i de l'Horta, arabitzades més radicalment, la intervenció alteradora de l'àrab, deguda al seu sistema morfo-fonètic, fou més forta. Quan la vocal sona en àrab ben tancada, *ú*, és perquè resulta de *uū* (damma + wau), però com que l'àrab no tolera grups tri-consonàntics (que és com ells havien de percebre *nūyblas*), havien de fer-ne: sigui *nul-las* amb geminada (com reproduceix Jaume I, dos cops, quan fa parlar els moros, i també el doc. de 1250), sigui *nūlas*, amb completa reducció del grup: i així és com ha quedat en els 3 llocs valencians (1), (4) i (5).³

Hi ha noms parònims de *Nules* que no es poden, però, incloure en aquest article. L'origen de *Noves* ja l'hem vist en l'art. supra. *Nulles* i *Nulla* tenen un origen ben separat; V. l'article següent).

L'asturià *Nubledo* (lugar agr. a Corvera prop d'Avilés), que amb raó Joaq. da Silveira equipara amb un port. *Novolido*, assenyalant-ne una forma antiga *Novelido* (RLus XXXV, 61): és clar que ha de venir d'un mot de sentit susceptible de formar col·lectius (amb el sufix -ETUM, p. ex. un nom de planta: potser en el sentit de 'arbre jove' (*novo* per 'jove' diuen els portuguesos i gallecs: cf. els nostres *Joanet*, *Joanetes*): hi hauria síncope de la *e* en el nom asturià —quasi gallec— o assimilació *o - e > o - o* en el port.; o seria un col.le. de NUBILUS 'núvol'? (més difícil, perquè entre vocals la -l- cau en port.); això és el que podria fer suposar un *Nublos* «casejo», agre. a Hornachuelos, província de Còrdova. Si aquest no fos lloc tan insignificant, podríem sospitar-hi un altre cas de NOVULAS; més inversemblant per la *ú* < *ō*; però és desesperat voler discernir-ho essent lloc tan petit.

¹ Correspon, doncs, al desconegut *Sepelaci*, que he comentat a l'art. *Novelda*.—² El mateix diu Tovar, amb alguna reserva, en *Iberische Landeskunde* § 613, p. 44.9).—³ Hi pogué contribuir el mot àrab *naḡl* 'present', 'do', 'salari' del qual els moros sen-